

(Sosyalist Forum'da sürdürülen bir tartışmada- G. A.) Che şöyle dedi:

1925 yılında başlayan kılıktan SBKP genel sekreterliğinin ancak 1930 yılında haberi oluyor, bu süre içinde Genel sekretere sürekli (Ukrayna ve Kırım'da ihanetten söz edilmesi yerine) birtakım önerilerin sunulması vs. ile uyutulması olaylarını (Engels'i getirin o ne diyor bakalım demesini yazmayım da alınma) anlatmama gerek varmı? Benim kendisine bu alıntının kaynağını sormam üzerine de bir link gönderdi. Chenin linkini verdiği kaynağın, Edward Hallett Carr'ın, Begüm Adalet çevirisiyle Türkçeye kazandırılan ve Birikim Yayınları tarafından basılan 1917 Öncesi ve Sonrası adlı kitabı olduğu anlaşılıyor. Ancak, Chenin iddiasında bazı ciddi sorunlar var. Tartışmalarda devrimci üsluptan uzaklaşmamaya dikkat etmek gerektiğini belirttikten sonra bu sorunlara sırasıyla değineyim:

1) E. H. Carr, toplam 14 ciltlik A History of Soviet Russia (=Bir Sovyet Rusya Tarihi) adlı anıtsal yapıtı kaleme almış önemli bir tarihçidir. 1950'li ve 1960'lı yıllarda kaleme alınan bu yapıt, esas olarak 1917-1929 dönemini incelemekte ve kısmen eskimiş olmakla birlikte Sovyet Rusya tarihi için önemli bir kaynak işlevi görmeye devam etmektedir. Carr, önceleri liberal ve anti-Marksist bir konuma sahipti. Örneğin o, 1934'de yazdığı Karl Marx adlı biyografik yapıtında çok zeki bir insan olduğunu kabul ettiği Marks'ın tek hedefinin sersemce bir sınıf kını öğütlemek olduğunu söylüyor, O'nun diyalektiksel materyalizmini abuk subuk ve emek değer teorisini dogmatik buluyordu. Bununla birlikte Carr süreç içinde Ekim Devrimi'ne ve Sovyet Rusya'ya göreli bir bilimsellik ve nesnellikle yaklaşmayı başaramış ender burjuva tarihçilerinden biri olmuştur. Anlaşılabileceği gibi bütün bu olgular, Carr'ın bu dev yapıtında eleştirilebilecek bir çok nokta olmadığı anlamına gelmemektedir. Örneğin o,

Stalin'in önderliği olmaksızın ve O'nun çizgisi uygulanmaksızın Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşa edilemeyeceğini teslim etmekteydi ama aynı zamanda 1930'lu yıllardaki yaygın tutuklama ve terör dalgasından Stalin'i sorumlu tutma hatasına düşüyordu. Carr şöyle diyordu:

Stalin, proleter devriminin temellerini Rusya kapitalizminin mezarının üzerinde kurdu ama bunu Marksizmin öncülerinden, onu neredeyse reddedecek ölçüde saparak yaptı. (Socialism in One CountryI, Middlesex, Penguin Books, 1970, s. 201) Gene o Stalin için,

O bir kurtarıcı ve tirandı bir davaya kendini adanmış olmakla birlikte kişisel bir diktatördü (aynı yerde, s. 201) diyordu. Yazarın, Marksizmin temel öncülerinden sapmanın olduğu bir yerde proleter devriminin temellerinin atılamayacağını anlamadığını ve burada sadece kendi kafakarışıklığını ve mantıksal tutarsızlığını sergilediğini görüyoruz. O Stalin ve Bolşeviklerin, Marksizmin kurucularının ancak soyut düzeyde ele alabildikleri ya da öngöremedikleri birtakım sorunların (örneğin proleter devriminin Rusya gibi görece geri bir ülkede gerçekleşmesi ve bu ülkede sosyalizmin, ileri ülkelerin proletaryasının aktif devrimci desteği olmaksızın inşası vb.) Sovyetler Birliği'nin özgül koşulları altında somut çözümünü bulmak zorunda olduklarını da kavramamıştır. Öte yandan gerek Sovyetler Birliği tarihi hakkındaki bilgilerimizin ve gerekse Bill Bland ve Grover Furr gibi komünist araştırmacıların çalışmalarının burjuvazi ve onun akademyadaki ajanları, modern revizyonistler ve Trotskistler tarafından sürekli olarak pompalanan bu hatalı değerlendirmeleri çoktan çürütmüş olduğunu da biliyoruz. 1982'de ölen Carr'ın, 1990 sonrası kısmen açılan Sovyet devlet arşivlerinin sunduğu belgelerden yararlanma olanağı bulmuş olması halinde değerlendirmelerinin daha objektif bir içerik taşıyacağını tahmin edebiliriz.

2) Buna rağmen E. H. Carr, 1920'li yıllarda görülen ve sonuncusu 1932-33'te yaşanan ve asla Rusya tarihinin Ekim Devrimi-sonrası dönemine özgü olmayan kıtlıkların esas sorumlusunun Sovyet hükümeti ve Bolşevik Partisi olduğunu ileri sürmüyor. Carr, genel olarak tarım sorununu, tarımın kollektifleştirilmesine giden süreci, kırlardaki sınıf savaşım sorununu ve Parti içindeki bütün bu sorunlara ilişkin tartışmalar esas olarak, 14 ciltlik yapıtının Foundations of Planned EconomyI (=Plnlu Ekonominin Temelleri I)

adlı kitabının Tarım başlıklı ve 3. sayfadan 289. sayfaya kadar olan 87 sayfalık bölümünde işliyor. Bu bölümde Carr, Parti'nin tarım politikası, kulaklara, yoksul ve orta köylülere karşı tutumu hakkında yer yer hatalar da içeren- çeşitli değerlendirmeler yapıyor. Ancak Carr bu bölümde Chenin söylediklerini doğrulayacak bir şey söylemiyor yani o Chenin ileri sürdüğünün tersine, 1925 yılında başlayan kıtlıktan SBKP genel sekreterliğinin ancak 1930 yılında haberi oluyor türünden anlamsız ve haksız saptamaları açıkça olsun ya da üstü örtülü bir biçimde olsun- asla ve asla doğrulamıyor. Tam tersine Carr kentlerin, Kızılordu'nun ve tekniksel tarım ürünleri üreten bölgelerin ihtiyacını karşılayacak ölçüde tahıl toplanmasının tehlikeye düştüğü zamanlarda, Stalin de içinde olmak üzere Parti liderlerinin önemli kırsal bölgelere kişisel olarak giderek kulakların sabotaj çalışmalarının etkisizleştirilmesi için doğrudan müdahalelerde bulunduklarını anlatıyor. Yani Parti, gerek yerel komiteleri aracılığıyla ve gerekse Merkez Komitesi düzeyinde gelişmeleri sürekli olarak izliyor, kendi içinde tartışıyor ve çeşitli müdahalelerde bulunuyordu.

3) Şu çok önemli noktayı unutmamak gerek: Tarımın kollektifleştirilmesi, yüz milyonlarca insanın katıldığı ve Parti'nin güç koşullarda milyonlarca kulağa ve onları destekleyen diğer gerici ögelere karşı gerçekleştirdiği dev bir sınıf savaşımıydı. Dahası bu, dünya tarihinde İLK KEZ gerçekleştirilen, dolayısıyla iktidarın ele geçirilmesiyle sonuçlanan siyasal devrimden farklı olarak Parti'nin, geçmişte yararlanabileceği herhangi bir örneğin olmadığı bir ekonomik-toplumsal devrimdi. (Bundan farklı olarak Ekim Devrimi'ni yöneten Bolşevik Partisi, 1871 Paris Komünü Devrimi ve 1905 Rusya Devrimi gibi örneklerin deneyimlerinden yararlanabilmişti.) Buna Parti'nin bu savaşımı yer yer asker provokasyonlar biçimini alan emperyalist kuşatma, sosyalist sınıfların Sovyet işletmelerinde çalışan burjuva uzmanlar tarafından değişik biçimlerde sabote edildiği, hatt Parti'nin ve sosyalist devletin üst kademelerinde yer alan sallantılı ve oportünist ögelerin varlığı koşullarında gerçekleştirdiğini eklemek gerek. O hâlde, Parti yönetiminin ve onun kırsal alanlardaki komitelerinin bu karmaşık ve zorlu süreçte zaman zaman hatalar yapması, nesnelerin doğası gereği idi. Hatt Stalin'in de belirttiği gibi,

Parti örgütlerinin yanlışları ve sınıf düşmanının açık provokasyonları sonucu, 1930 Şubatının sonunda, kollektifleştirme temelde şüphe götürmez bir biçimde başarılı olduğu hâlde, bazı bölgelerdeki köylülerde ciddi bir

hoşnutsuzluğun tehlikeli belirtileri görülmeye başlandı. Bazı yerlerde kulaklar ve ajanları, köylüleri açıkça anti-Sovyet eylemlere kışkırtmayı bile başardılar. (SBKP (Bolşevik) Tarihi, İstanbul, Aydınlık Yayınları, 1975, s. 374) Parti yönetimi bu hatalı eğilimlere karşı gereken ideolojik ve örgütsel düzeltme savaşımını yürüttü ve tarımın, son derece büyük, hatt yaşamsal bir değer ve önem taşıyan kollektifleştirilmesi programını başarıya ulaştırdı. Lenin'in de öngördüğü ve yaşamış olsaydı gerçekleştirmek için uğraşacağı bu devrim, sadece tarım üretiminde büyük bir ileri atılım ve dolayısıyla Sovyetler Birliği'nin sınaleşmesinin güvence altına alınması anlamına gelmiyordu bu aynı zamanda kapitalizmin restorasyonu için güçlü bir taban oluşturan, ülkedeki son sömürücü sınıf olan ve karşı-devrimin yolunu açmaya çalışan kulakların ortadan kaldırılması ve sosyalist devrimin daha da derinleştirilmesi anlamına geliyordu. Kendine zar-zor yeten, traktör ve diğer modern tarım araç ve tekniklerinin kullanımına elverişsiz, verimsizliğe mahkûm, sayısı hızla artan işçi sınıfını ve kentleri doyurma ve hızla büyüyen sanayiye hammadde sağlama yeteneğinden yoksun olan Rusya tarımı sosyalist sanayinin gerisinde kalmamalı, o da sosyalist bir dönüşüm yaşamalıydı. Bunun yolu da milyonlarca küçük çiftlikten oluşan Rusya kırsının, Makina Traktör İstasyonları tarafından desteklenen sovhozlar ve kolhozlar biçiminde yeniden örgütlenmesiydi. Bu bakımdan, Stalin'in şu saptaması bütünüyle doğrudur:

Bu, köklü bir devrimdi, toplumun eski bir niteliksel durumdan yeni bir niteliksel duruma sıçrayışydı, sonuçları bakımından Ekim devrimine eşitti. (aynı yerde, 370-71)

4) Aşağıda Prof. Grover Furr'dan sunduğum alıntıdan da (SSCB'ndeki Kollektivizasyon Çok Sayıda Avrupalı'nın Yaşamını Kurtardı)

görülebileceği gibi, Rusya'da eskiden beri belirli aralıklarla kıtlık yaşanmaktaydı. (Furr'ün The Georgian Times'a verdiği mülkatın tümünü görmek isteyenler, Sosyalist Forum'da yayınlanmış olan Stalin ve Stalinizm başlıklı yazıya bakabilirler.) 1932-33 kıtlığı kulakların (=zengin köylülerin), tarımın kollektifleştirilmesine karşı kaçınılmaz bir biçimde gelişen direniş ve sabotaj eylemleri yüzünden çok sayıda insanın ölümüne yol açtı. Batı emperyalist burjuvazisinin de desteklediği anti-komünist tarihçi ve politikacılar ve özellikle Ukrayna milliyetçileri ve faşistleri Holodomor adını

verdikleri bu olayı, Stalin'in ve Sovyet rejiminin Ukrayna halkına karşı gerçekleştirdiği bir kırim, hatt bir jenosid olarak pazarlamaya çalışıyorlar. Tabi bu çabaların hiçbir bilimsel temeli ve geçerliliği yok.

5) Herkesin görüşlerini özgür bir biçimde söyleme ve dile getirme hakkıvar. Ancak, eleştiri yapmak, bir görüş dile getirmek kendisiyle birlikte bir sorumluluk da getirir. Ciddi konularda kalem oynatırken, ciddi bir zihinsel emek harcamak ve eleştiri ve uyarılardan öğrenmeye açık olmak gerekir. Öte yandan şu ya da bu konuda görüş belirtenler, hangi bilgiyi nereden, hangi kaynaktan aldıklarını denetlemekle, bu kaynakların güvenilir olup olmadığını incelemekle de yükümlüdürler. Emperyalist burjuvazinin ve diğer sömürücü sınıfların, devrime, komünizme, Marksizm-Leninizme ve ulusal kurtuluş savaşlarına ve hatt kendilerine boyun eğmeyen küçük ülkelere/ devletlere karşı onyıllardır korkunç bir dezenformasyon ve kara propaganda savaşı sürdürdüğü bir dünyada yaşadığımızı unutmaya hiç kimsenin hakkı yok. Bu anti-komünist safsatalara bir kaç örnek: Lenin'in, Eğer omlet yapmak istiyorsanız bir kaç yumurta kırmayı kabul etmeniz gerekir dediği, Stalin'in Bir Sovyet traktörü on yabancı komünistten daha değerlidir ya da Papa'nın kaç tümeni var ki? dediği ileri sürülür. Ama bu savları ileri sürenler size herhangi bir kaynak göstermezler. Gösteremezler de. Ayrıca, -Sosyalist Forum yazarlarından- Ulak'ın şu değerlendirmesine de katıldığımı belirteyim:

Öyleyse doğru dürüst okumak, tekrar tekrar okumak, dünyayı değiştirme cesareti taşıyan devrimci kıvamdaki gençlerin düsturu olması gerekiyor. Mihmandarlığına soyunanların ise bu düsturu on kat fazla önemsemesi, bu günkü ideolojik saldırı koşullarında çok daha fazla önem kazanıyor. Tam da burada Engels'in 5 Ağustos 1890'da Conrad Schmidt'e yazdığı mektupta, tarihsel materyalizm üzerine boş tümceler kurmakla yetinenleri eleştirirken söylediklerini aktarmak isterim:

Siz ki, daha şimdiden gerçekten bir şeyler yapmış bulunuyorsunuz, kuşkusuz, partiye katılmış genç edebiyatçılardan, ekonomiyi, ekonomi tarihini ve ticaret, sanayi, tarım, toplumsal oluşumlar tarihini incelemek zahmetine katlananların ne kadar az olduğunu gözlemlemiş olmalısınız. Kaç kişi tanır Maurer'i, yalnızca isim olmaktan öte? Bu, her güçlüğücözümleyecek olan kendini beğenmiş gazeteci bilgiçliğidir sanki, ama sonuçlar da ona göredir

işte! İnsanın zaman zaman diyəsi geliyor ki, sanki bu beyler, her şey, her zaman işçilere yeter sanıyorlar. Bu baylar, Marx'ın, en iyi yapıtlarının işçilere göre henüz yeterince iyi olmadığını nasıl düşündüğünü, işçilere mükemmelin altında bir şey sunulmasına nasıl bir cinayet gibi baktığını bir bilselerdi!... (K. Marx-F. Engels,Felsefe İncelemeleri, Ankara, Sol Yayınları, 1979, s. 184)

6) Son olarak şunu söyleyeyim: Burada (1917 Öncesi ve Sonrası adlıderlemede) sunulan yaklaşık 100 sayfalık metinde, Chenin sunduğu alıntıYER ALMIYOR. O hilde ona aşağıdaki alıntıyı NEREDEN ALDIĞINI sorma hakkımız var:

1925 yılında başlayan kıtlıktan SBKP genel sekreterliğinin ancak 1930 yılında haberi oluyor, bu süre içinde Genel sekretere sürekli (Ukrayna ve kırım da ihanetten söz edilmesi yerine) birtakım önerilerin sunulması vs. ile uyutulması olaylarını (Engelsi getirin o ne diyor bakalım demesini yazmayım da alınma) anlatmama gerek varmı?

EK: SSCB'ndeki Kollektivizasyon Çok Sayıda Avrupalı'nın YaşamınıKurtardı

The Georgian Times, 19 Ekim 2010

Ben, uzun süredir kollektivizasyon ve kıtlık (Holodomor) konularına ilgi duymaktayım.

Ben yıllardır, Sovyetler'deki kıtlıklar konusunda dünyanın en iyi araştırmacısıolan West Virginia Üniversitesi profesörü Dr. Mark Tauger ile iletişim halindeyim. Ne anti-komünist ve ne de pro-Stalin ya da pro-komünist

olan Tauger, diğer araştırmacılarından farklı olarak tümüyle objektif bir araştırmacıdır. O sadece gerçeği keşfetmeye çalışmaktadır.

Tauger'e göre Rusya tarihinde, yaklaşık her iki ya da üç yılda bir olmak üzere yüzlerce kıtlık yaşanmıştır. 1920-21'de, 1924'de, 1927'de ve 1928'de de ciddi kıtlıklar yaşandı.

G. Times:Neden bazı tarihçiler kolektivizasyonun ve sınıaleşmenin Stalin'in ve Bolşeviklerin en büyük hataları olduğunu düşünüyorlar?

G. Furr: Tauger 2001'de, 1928 kıtlığıüzzerine, Tahıl krizi mi yoksa kıtlık mı? başlıklıbir makale yayımladı. 1920-21 yıllarınınVolga kıtlığınıkısmen, yaşanan acılarıgözler önüne seren dehşet verici fotoğraflar çekmişolan Nansen yardım komisyonundan ötürüiyi biliyoruz. Ancak, 1924 ve 1927-28 kıtlıklarıbüyükölçüde görmezden gelindi. Görmezden gelmedikleri durumlarda anti-komünist araştırmacılar bunlarınkıtlıkolduğunu reddediyor ve onları bölgesel ve yerel sorunlarolarak adlandırıyorlar.

Onlar, Rusya'da büyük ya da küçük boyutlarda kıtlıkların çok sık meydana geldiği olgusunu gizlemek için böyle davranıyorlar. Anti-komünist yazarlar insanları, böylesi kıtlıkların kolektivizasyona kadar olan dönemde seyrek olduğuna inandırmaya çalışırlar. Fakat aslında, kıtlıklar yaygındive kolektivizasyon esas itibariyle, durmadan yinelenen bu sorunu çözme girişimiydi.

Churchill, İkinci Dünya Savaşı dönemi anılarınıanlattığıHinge of Fateadlı kitabında yer alan ünlü bir pasajda Stalin'in ellerini havaya kaldırarak řu sözleri söylediğini aktarır:

On milyon. Korkunç bir şeydi. Dört yıl sürdü. Periyodik kıtlıklardan sakınmak için toprağı traktörlerle sürebilmek mutlak bir gereklilikti.

Churchill bu ciltleri yıllarca sonra yazdıve o sıralar belleğı büyük olasılıkla kusursuz olmaktan uzaktı. Fakat hiçkimse Churchill'in periyodik kıtlıklardan sakınmaya ilişkin bu pasajıuydurduğunu ileri sürmedi. Gerçekten de, bu (Churchill'in kıtlıklar hakkında söyledikleri- G. A.) doğruydu.

Tauger hlihazırda, daha eski tarihlerde meydana gelen kıtlıklar üzerinde çalışıyor.

Dolayısıyla, sınaleşmeyi finanse etmek için gerçekten de zorunlu olmakla birlikte, kollektivizasyona sadece bu amaçla girişilmemişti. O, çok sayıda insanın yaşamını yitirmesine yol açan periyodik kıtlıklara son vermek için de zorunluydu.

Ve 1932-33 kıtlığı, temel nedeni savaşın yol açtığı devasa yıkım olan 1946-47 savaşsonrasıkıtlığı sayılmazsa, son kıtlık oldu. 1932-33 kıtlığıtartışmalarında bu olgu hep gözlerden saklanır.

Kollektivizasyon tabi ki ölümlere yol açtı! Bunu hiç kimse yadsımadığı gibi ben de yadsımıyorum.

Kollektivizasyona gitmemek de ölümlere yol açacaktı. Statüko, kıtlıklar nedeniyle ölümlere yol açıyorduYeni Ekonomik Politikayı(=NEP) sürdürmek de

kıtlık kaynaklıölümlere yol açacaktı.

Demek ki, eldeki bütün seçenekler ölümlere yol açacaktı. Bu konuya iki tarzda yaklaşılabilir: Birincisi-kimler ölecekti? Ve ikincisi ne kadar insan ölecekti?

Kollektivizasyon, köylere egemen olan zengin köylüleri (kulak) hedef alıyordu. Statüko esas dikkati, en yoksullarınçektiği acıüzerine yoğunlaştırıyor. Statüko, yoksullara karşı zenginleri gözetiyordu. Kollektivizasyon, zenginlere karşı yoksulları gözetti. Aslına bakılırsa, yiyecek maddelerini satın alıp daha sonra fiyatlarıyükseletebildikleri için zenginler kıtlıklar sırasında daha da zenginleşiyorlardı.

Kollektivizasyon olmasaydıkaçışölürdü? Burada bir sürüolasılık var. İşte bir tanesi. Savaş Bolşevikler, Avrupa devletlerinin içinde yer aldığıve belki Japonya'nın da katılacağışu ya da bu bağlaşmanın er ya da geçSSCB'ni işgal edeceğini düşünüyorlardı. Bu aynen gerçekleşti.

Kollektivizasyon sayesinde sınaleşme sağlandı. Sınaleşme olmaksızın SSCB modern bir ordu kuramazdı.

Beklentilere uygun olarak, tümüyle masum 28 milyon Sovyet yurttaşını öldüren Naziler neredeyse SSCB'ni ele geçireceklerdi.

12 Mart 2012

